
Johan Pillgram-Larsen

MINNEORD

PETTER IVERSEN

MARIUS SVANEVIK

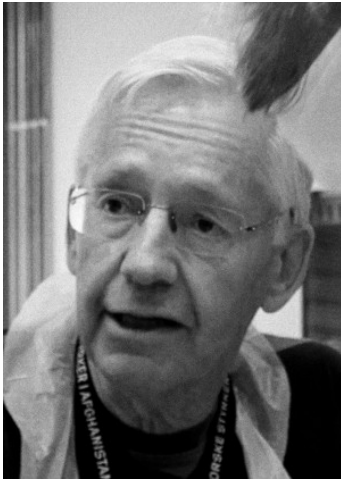

Foto: Berit Karita Mørseth /
Forsvaret

Oberstløytnant og thoraxkirurg Johan Pillgram-Larsen, en nestor innen moderne norsk krigskirurgi og traumatologi, gikk bort 27. september.

Johan ble født i 1944 i Skien og utdannet seg til lege i 1971. Han spesialiserte seg i generell kirurgi i 1981, karkirurgi i 1986 og thoraxkirurgi i 1987.

Han ble ansatt ved Ullevål sykehus i 1975. I 1987 ble han overlege ved Thoraxkirurgisk avdeling og senere også seksjonsoverlege ved samme avdeling.

Johan hadde et brennende engasjement for traumatologi. Ved Ullevål var han blant pionerene bak etableringen av et systematisert behandlingsopplegg for multitraumatiserte pasienter. Dette arbeidet ble banebrytende for traumebehandling, ikke bare i Oslo, men i hele landet.

Engasjementet for traumatologi tok han også med seg inn i Forsvaret, der han ble ansett som en av landets fremste eksperter på krigsskader. I Forsvaret spilte han en sentral rolle i utviklingen av norsk krigskirurgi. Han var Forsvarets overlege i kirurgi fra 2000 til 2012 og en av arkitektene bak Forsvarets

krigskirurgkurs – et kurs som har vært avgjørende for kirurgiske team på internasjonale oppdrag, og som er obligatorisk for spesialisering innen flere kirurgiske fagområder. Hans arbeid har vært et unikt bidrag til helseberedskapen i totalforsvaret.

Under Gulfkrigen i 1991 hadde Johan en sentral rolle ved det norske feltsykehuset på grensen mellom Irak og Kuwait, der han tjenestegjorde som kirurg. I løpet av få uker behandlet feltsykehuset 68 traumatiske amputasjoner. Erfaringene fra denne tjenesten førte til betydelige forbedringer i behandlingen av sprengningsskader og i rutineene for håndtering av slike skader innen norsk krigskirurgi. Denne verdifulle felterfaringen ble senere integrert i både undervisning og praksis for norske militære kirurgiske team og sivile kirurger. Han tjenestegjorde senere også som kirurg og overlege i Bosnia-Hercegovina og Afghanistan.

Johan stilte høye krav – både til seg selv og sine omgivelser. Han hadde et sterkt fokus på betydningen av teamarbeid, kombinert med en dyp forståelse for kirurgisk teknikk og detaljenes avgjørende betydning («djevelen ligger i detaljene»). Selv lenge etter at han formelt gikk av med pensjon, fortsatte han å bidra aktivt på krigskirurgikurset. Han hadde et omfattende internasjonalt nettverk innen sitt fagfelt, noe både helsevesenet og Forsvaret har hatt stor nytte av. Han publiserte en rekke vitenskapelige artikler og ble tildelt Hærens fortjenestemedalje for sin innsats innen militærmedisin.

Hans bidrag til krigskirurgien har hatt varig betydning – både for utviklingen av det norske traumesystemet og for generasjonene av kirurger som har fulgt etter ham. Resultatene av hans arbeid kom blant annet til uttrykk etter terrorangrepene 22. juli og i forbindelse med Norges engasjement i krigen mot terror. I dag, i en tid med en endret sikkerhetspolitisk situasjon, nyter vi fortsatt godt av innsatsen hans – og det vil vi gjøre i lang tid fremover.

Vi lyser fred over hans minne.

Publisert: 13. oktober 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.25.0600
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. juli 2026.